

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Субот Надія Іванівна, 1998 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2021 році Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого за спеціальністю «Право», працює на посаді консультанта Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Право.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Сумського державного університету, м. Суми від «19» грудня 2024 року № 1234-I, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Ольга Малетова, доктор юридичних наук, доцент,
завідувачка кафедри кримінально-правових дисциплін
та судочинства
Сумського державного університету

Рецензентів –

Марина Уткіна, доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
та судочинства
Сумського державного університету

Олександр Ільченко, кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри адміністративного, господарського права та
фінансово-економічної безпеки
Сумського державного університету

Офіційних опонентів – Мар'яна Кравчук, доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри адміністративного права та судочинства
Західноукраїнського національного університету

Вадим Пішта, доктор філософії, доцент кафедри адміністративного
фінансового та інформаційного права
Ужгородського національного університету

на засіданні «18» лютого 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Надії Субот на підставі публічного захисту дисертації «Кримінологічні засади протидії контрабанді трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у Сумському державному університеті Міністерства освіти і науки України, міста Суми.

Науковий керівник Катерина Янішевська, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Сумського державного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, який містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 08 «Право». Дисертація оформлена згідно з вимогами, встановленими Міністерством освіти і науки України. Максимальний та мінімальний обсяг основного тексту дисертації відповідає освітньо-науковій програмі закладу відповідно до специфіки галузі знань 08 «Право» та

спеціальності 081 «Право». Вимоги пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) дотримано.

Здобувачка має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у наукових фахових виданнях України та 3 публікації у збірниках матеріалів конференцій відповідно до Вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) дотримано:

1. Субот Н. І. Транснаціональність як ознака злочинів у сфері контрабанди трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 380–383. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/872>. Стаття у науковому фаховому виданні України категорії «Б».

2. Субот Н. І. Міжнародний досвід протидії контрабанді трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини. *Актуальні проблеми політики*. 2023. № 72. С. 110–117. DOI: <https://doi.org/10.32782/app.v72.2023.15>. Стаття у науковому фаховому виданні України категорії «Б».

3. Subot N. I. Criminology characteristics of a person who commits smuggling transplant organs and other human anatomical materials. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 476–479. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.82>. Стаття у науковому фаховому виданні України категорії «Б».

4. Субот Н. Гармонізація кримінального законодавства України з директивами ЄС у сфері протидії контрабанді трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини: правовий аналіз та перспективи імплементації. *Alfred Nobel University Journal Of Law*. 2024. № 1. С. 82–87. DOI: [10.32342/2709-6408-2024-1-8-9](https://doi.org/10.32342/2709-6408-2024-1-8-9). Стаття у науковому фаховому виданні України категорії «Б».

5. Субот Н. І. Протидія контрабанді трансплантаційних органів: імплементація зарубіжного досвіду в Україні. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 244–249. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.37>. Стаття у науковому фаховому виданні України категорії «Б».

6. Субот Н. І. Поняття та ознаки злочинності у сфері контрабанди трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19–20 травня 2022 р. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 528–532. Тези конференції.

7. Субот Н. І. Правові засади юридичної відповідальності за контрабанду органів для трансплантації та інших анатомічних матеріалів людини. *Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я* : збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 30–31 травня 2023 р.). Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. С. 83–86. Тези конференції.

8. Субот Н. І. Глобалізація як детермінант злочинності у сфері контрабанди трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини. *Інноваційна наука: пошук відповідей на виклики сучасності* : збірник наукових праць з матеріалами II Міжнародної наукової конференції, м. Житомир, 5 липня 2024 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 53–54. Тези конференції.

Наукові результати дисертації висвітлені у наукових публікаціях здобувача. Статті відповідають темі дисертації, обґрунтовують отримані наукові результати відповідно до мети статті, поставленого завдання та висновків, а також опубліковані не більше ніж одна стаття в одному випуску (номері) наукового видання. Усі статті мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier). Використання самоплагіату не виявлено.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні та висловили зауваження:

Малетова Ольга Сергіївна – голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Сумського державного університету. Робота є змістовною та повною мірою відповідає поставленій меті дослідження. Автором проведено глибокий та всебічний аналіз ключових аспектів проблематики, зокрема: питань віктимології у сфері трансплантології; детермінаційного комплексу злочинності в досліджуваній сфері; системи заходів кримінологічної протидії правопорушенням у сфері трансплантації. Варто відзначити ґрунтовну теоретичну базу дослідження та його практичну спрямованість. Представлені висновки є логічними та науково обґрунтованими, що підтверджується емпіричними даними. Як побажання для подальшого вдосконалення роботи рекомендується систематизувати розроблені автором пропозиції щодо вдосконалення законодавства у сфері трансплантології та направити їх до Верховної Ради України у вигляді конкретних законодавчих ініціатив. Це дозволить підсилити практичне значення дослідження та сприятиме реальному вдосконаленню механізмів кримінологічної протидії злочинності у сфері трансплантології. Загалом, представлена робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що містить нові теоретичні положення та практичні рекомендації, які мають важливе значення для розвитку кримінологічної науки та вдосконалення правозастосовної практики. Дисертаційна робота Субот Надії Іванівни за всіма показниками повністю відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а дисертантка, з урахуванням виконання у повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Уткіна Марина Сергіївна – рецензент, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Сумського державного університету. Дисертація Надії Субот має потенціал не лише для поліпшення правових рамок, але й для збагачення кримінологічної науки в Україні; слугує основою для подальшого аналізу ефективності існуючих правових норм і заходів, спрямованих на запобігання цій злочинній діяльності, що є важливим для формування адекватної правової політики в Україні. Високо оцінюючи зміст та результати наукового дослідження висловлені ряд зауважень, які носять рекомендаційний характер. У дисертації Надією Субот не приділено уваги ролі засобів масової інформації та соціальних мереж у профілактиці та протидії контрабанді органів. На недостатньому рівні проведено аналіз психологічних факторів, що впливають на формування особистості злочинця у сфері контрабанди органів. Недостатньо розкрито питання міжнародного співробітництва у протидії контрабанді органів, особливо в контексті співпраці з міжнародними організаціями. На висловлені зауваження дисертантка надала коментарі та цілком точно відповіла на поставлені запитання. В цілому, дисертація не має ознак плагіату, порушення академічної доброчесності, вирішує проблеми та завдання щодо кримінологічних засад протидії контрабанді трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини. Надія Субот заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Ільченко Олександр Васильович – рецензент, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету. У контексті глобалізації та міжнародної мобільності спостерігається збільшення випадків контрабанди, що викликає потребу в чітких кримінологічних засадах, які б сприяли захисту осіб, уражених цією злочинною діяльністю. Оскільки Україна продовжує інтегруватися в європейську правову систему, розробка ефективних механізмів протидії контрабанді органів є важливим кроком у напрямку захисту прав людини, боротьби з експлуатацією та забезпечення високих стандартів медичної

практики. Принципових недоліків у дисертації Субот Надії Іванівни «Кримінологічні засади протидії контрабанді трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини» не виявлено, однак вказано, що в дисертації недостатньо висвітлено вплив новітніх технологій, зокрема криптовалюти та даркнету, на контрабанду трансплантаційних органів; недостатньо висвітлено економічні аспекти контрабанди органів та їх вплив на легальну систему трансплантології; недостатньо розкрито вплив гуманітарних криз на контрабанду трансплантаційних органів. За актуальністю визначеної проблеми та новизною отриманих результатів, обсягами, рівнем обґрунтувань та відповідністю поставленим завданням дисертація Субот Надії Іванівни повністю відповідає вимогам затвердженим постановою Кабінету Міністрів України, а її авторка заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Кравчук Мар'яна Юрійвна – опонент, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету. В умовах стрімкого розвитку трансплантаційної медицини та зростаючого дефіциту донорських органів спостерігається загострення проблеми нелегального обігу анатомічних матеріалів людини на міжнародному рівні. Україна, перебуваючи на перетині головних маршрутів контрабанди в Європі та маючи складну соціально-економічну ситуацію, стає потенційним джерелом нелегальних донорських органів, що створює серйозну загрозу національній безпеці та правам людини. Особливою гостротою проблема набуває в контексті збройного конфлікту, коли зростає кількість потенційних жертв нелегальної трансплантації, а також посилюються корупційні ризики в медичній сфері. У дисертації потребують додаткового розкриття причини та наслідки незаконної торгівлі органами в історичному аспекті. Дисертація недостатньо розкриває конкретні приклади та дані, які б ілюстрували, як соціокультурні уявлення та практики впливають на контрабанду трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів. Потребують додаткового обґрунтування умовиводи дисертантки щодо можливих життєвих ситуацій, коли особа може вчинити контрабанду анатомічних матеріалів під впливом емоцій або зовнішніх обставин, що в подальшому впливає на кваліфікацію кримінального правопорушення. Необґрунтовано необхідність і доцільність створення нового центрального органу виконавчої влади – Національного агентства з протидії контрабанді трансплантаційних органів та анатомічних матеріалів. Викликають сумніви умовиводи та пропозиції дисертантки щодо проведення тренінгів для медичних працівників з підготовки до роботи в умовах збройних конфліктів та готовності до трансплантаційних операцій у складних умовах. Однак, принципові недоліки в роботі Субот Надії Іванівни відсутні, а дисертація заслуговує на високу оцінку проведеного дослідження та отриманих результатів. Таким чином, дисертація відповідає вимогам, а авторка дисертаційної роботи – Субот Надія Іванівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Піштя Вадим Іванович – опонент, доктор філософії, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Ужгородського національного університету. Дослідження кримінологічних засад протидії контрабанді трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини набуває особливої актуальності в контексті глобалізації медичних послуг та розвитку новітніх технологій у сфері трансплантології. Стрімке зростання попиту на донорські органи у розвинених країнах, поєднане з обмеженими можливостями легального донорства, створює підґрунтя для формування тіньового ринку анатомічних матеріалів людини. Відсутність єдиної методології виявлення та розслідування випадків контрабанди органів, недостатня міжнародна співпраця у цій сфері та складність доказування таких злочинів створюють суттєві перешкоди для ефективної протидії цьому явищу. Не обґрунтованим залишається законодавчий базис даного питання, в роботі відсутній сформований механізм реалізації положень законодавчих актів різних рівнів у сфері протидії нелегальній торгівлі органами та нелегальній трансплантації. Потребує додаткового вивчення глобалізація як детермінанта злочинності у сфері контрабанди трансплантаційних органів та інших анатомічних матеріалів людини. Не використана в роботі єдина термінологія, а саме незрозумілим залишається співвідношення категорій «злочин» та «кримінальне правопорушення». В роботі не враховано можливість існування локальних мереж контрабанди в межах однієї країни та не досліджені випадки, коли контрабанда може здійснюватися без складних міжнародних ланцюгів. Не досліджені статистичні дані, що підтверджують соціально-демографічні характеристики правопорушників. Вказані у відгуку побажання та зауваження носять виключно рекомендаційний характер, не зменшують її теоретичного значення та науково-практичної цінності і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи. Отже, дисертаційна робота Субот Надії Іванівни є самостійною закінченою

науковою роботою, яка містить нове вирішення актуальних наукових завдань в сфері адміністративного судочинства в аспекті внутрішньої незалежності судді адміністративного суду в Україні. Дисертантка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Надії Субот ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Ольга Малетова

(підпис)

